

Изх. №805-РД-08 / 11.10.2023 г.

До:

г-н Юлиян Попов

Министър на околната среда и водите

Относно: На Ваш изх. № ОВОС-10 / 19.09.2023 г. относно оценка качеството на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение (ИП) за „Подобряване на условията за корабоплаване в румънско-българския общ сектор на р. Дунав“, с възложител ИА „Проучване и поддържане на река Дунав“ за българския участък на реката

Уважаеми г-н Министър,

Приложено, изпращам Ви становище на експерти от отдел „Водни екосистеми“ на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН относно оценка качеството на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение (ИП) за „Подобряване на условията за корабоплаване в румънско-българския общ сектор на р. Дунав“, с възложител ИА „Проучване и поддържане на река Дунав“ за българския участък на реката

Приложение: становище съгласно текста

VLADIMIR

Digitally signed by VLADIMIR DIMITROV
VLADIMIROV
DN: email=vladimir_dv@abv.bg, o=Institut
po bioraznobrazie i ekosistemni
izsledvania, 2.5.4.97=NTRBG-175905652,
givenName=VLADIMIR,
serialNumber=PNOBG-7208073209,
cn=VLADIMIR DIMITROV VLADIMIROV,
c=BG
Date: 2023.10.11 18:29:58 +03'00'

С уважение: VLADIMIROV

доц. д-р Владимир Владимиров

Директор на ИБЕИ-БАН

СТАНОВИЩЕ

относно оценка качеството на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение (ИП) за „Подобряване на условията за корабоплаване в румънско-българския общ сектор на р. Дунав“, с възложител ИА „Проучване и поддържане на река Дунав“ за българския участък на реката

Проектът FAST Danube е насочен към реализация на дейности за подобряване на корабоплаването по Долен Дунав между Железни врата II и Чиу-Силистра. Той засяга общо разстояние от 488 km и обхваща водни обекти/тела на територията на Румъния и България. В изследвания участък се влизат притоците Тимок, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Джур, Олт и Арджеш.

Основната цел на проекта е да се подобрят условията за корабоплаване и да се повиши безопасността на движението в общия сектор на река Дунав между Румъния и Република България, като се увеличи броят на дните (от 280 дни на 340 дни в годината), през които се спазват условията за корабоплаване съгласно препоръките на Дунавската комисия в Будапеща и се увеличи трафикът на превозваните стоки (с 20 %).

Във връзка с посоченото се определят техническите решения, които да се приложат, за да се осигурят условия за корабоплаване в общия румънско-български сектор на река Дунав и да се извърши безопасно речен транспорт през цялата година във всички критични точки.

Проектът засяга пет критични зони, две от които са в рамките на навигационния сектор, управляван от българските власти. В рамките на тези пет критични зони са идентифицирани 12 критични точки (по шест във всеки администриран сектор – Румъния и България), в които ще бъдат извършени **ФИЗИЧЕСКИ ХИДРОТЕХНИЧЕСКИ РАБОТИ В КОРИТОТО НА РЕКАТА** и/или на бреговете с цел подобряване на условията за корабоплаване:

Важно е да се отбележи, че в настоящия ОВОС нулевата алтернатива (сценарий "нула" - без инвестиции), не е разглеждана като приложима алтернатива за проекта, поради съществуващите сериозни проблеми с навигацията и безопасността, с които се сблъскват както крайните потребители (навигаторите), така и администраторите в румънско-българския общ сектор на река Дунав, включително:

- Регистриране на дълги времеви периоди, когато търговското корабоплаване не е възможно както през зимата при замръзване, така и през лятото, когато оттокът на реката обикновено е много нисък;
- Дългосрочна неефективност на дейностите по поддържащото драгиране, поради динамиката на седиментите, хидрологичните режими и естеството на морфологията на река Дунав;

- Регистриране на много високи разходи за поддържащо драгиране.

В този смисъл проектът може да бъде осъществен при избор на алтернативи за реализация. Във връзка с посоченото са предложени два алтернативни сценария:

• Сценарий 1 (препоръчителен вариант) – предвижда се само драгиране. Този сценарий се определя като най-ефективния, финансово изгоден и с най-малко въздействие върху околната среда варианта за разглежданите участъци. Той включва „интелигентно депониране“ на драгирания материал в коридора на речния канал, което е **критично** от хидроморфологична гледна точка.

„Интелигентното депониране“ е модерен подход, използван в други европейски страни и означава запазване на драгирания материал в коритото на реката и използването му за подобряване на потока. В този случай изборът на място за депониране е направен въз основа на резултатите от математическо моделиране, включително батиметрия на речното корито, в плитки водни зони с висок седиментационен потенциал в границите на критичния участък. Според Доклада депонирането на драгирани материали в тези участъци ще допринесе за стимулиране на естествения процес на седиментация.

• Сценарий 2 включва изграждането на хидротехнически съоръжения в допълнение към дейностите по драгиране. Драгирането се състои от изкопаване, транспортиране и полагане на драгираните седименти, било то капитално драгиране за създаване на нови, или уголемяване и/или пренасочване на съществуващите навигационни канали, или периодично, поддържащо драгиране за отстраняване на тесни места в навигационните канали, възникнали след последното драгиране. Изкопаването ще включва отстраняване чрез механични средства (екскаватор с различни видове кофи) или чрез хидравлични техники (тръбопровод, бункер).

В Доклада е описано текущото състояние на компонентите на ОС (абиотични характеристики и биоразнообразие). Представени са потенциалните въздействия и са предложени смекчаващи мерки. Изгответа е и програма за екологичен мониторинг. Идентифицирани са основните източници на замърсяване на водите по време на строителството и експлоатацията, както и потенциалните въздействия. Определени са формите, силата и мащабите на въздействие върху биоразнообразието. Определен е подход за определяне на силата на негативните въздействия. Определена е значимостта и формите на въздействие през различните етапи на реализация на проекта – етап, вид, естество и пространствено проявление, продължителност, честота, вероятност, обратимост. Предвидените в проекта мерки за смекчаване се допълват от мерки, предложени от екипа по ДОВОС.

За всички форми на въздействие, при които е установено значително или умерено въздействие, са предложени мерки за избягване/предотвратяване или намаляване на въздействието. За факторите на околната среда, за които е установено слабо въздействие, са предложени други мерки за предотвратяване/намаляване на въздействието, но те са по-скоро изисквания

за добри практики и/или приложими общи условия и не са взети предвид при оценката на остатъчното въздействие.

Остатъчното въздействие е прогноза за значимостта на въздействието при условията на прилагане на мерки за избягване/предотвратяване или намаляване. Традиционно, в доклада се разглежда **високо ниво на ефективност на всяка предложена мярка** (ефективността ще бъде проверена чрез програмата за мониторинг). Оценени са мерки за избягване/предотвратяване/намаляване/смекчаване и мониторинг по време на строителството и по време на експлоатацията във всички критични точки. Предложена е програма за мониторинг на околната среда преди строителството, по време на строителството и след него (Таблица 9.1-1).

Тъй като се смята, че най-голямо негативно въздействие се очаква върху биоразнообразието, специално са предложени смекчаващи мерки за биологично разнообразие (Таблица 8.1-2). Предложена е 4-етапна програма за мониторинг на биоразнообразието за всеки вид интервенция и за всяка критична точка, в която се предлага интервенцията:

- Мониторинг преди интервенция (МПИ);
- Мониторинг, наблюдение и контрол (МНК);
- Краткосрочен мониторинг на съответствието (КМС);
- Дългосрочен мониторинг на съответствието (ДМС).

За изпълнението на проекта се предлага да се разработи **План за управление на околната среда** (ПУОС), в който подробно се описват всички мерки за избягване и намаляване на въздействието върху компонентите на ОС. За да се ограничи риска от замърсяване на водите на река Дунав, ще бъде разработен и приложен план за предотвратяване на замърсяването и намеса на етапите на строителство и експлоатация. Препоръчва се да не се депонира нищо в близост до и в З3.

Определени са и комбинирани кумулативни въздействия както от самия проект, така и с други идентифицирани проекти по два представени сценария на всички горещи точки. Направен е извода, че като цяло няма да има кумулативни въздействия в рамките на проекта.

По отношение на повърхностните води е предвиден мониторинг на нивата на пренос на седименти и на мътността от речните карieri за инертни материали, актуализиране на хидрологичните и морфологичните условия, физико-химични параметри (мътност на водата, насищане с кислород, хранителни вещества, специфични несинтетични замърсители - метали), приоритетни и опасни вещества. Предвиден е и мониторинг по биологични елементи - риби, фитопланктон, фитобентос, макрофити, бентосна безгръбначна фауна, чужди видове. За подземните води се предвижда само мониторинг на количественото състояние.

Представените материали към ИП (описание на проекта, алтернативи за реализацията, оценки на въздействията върху компонентите на ОС, приложения) ни дават основание да направим следните коментари:

1. Обща препоръка към Доклада е да се избягват изрази като „подобряване“, „възстановяване“ и други подобни, вследствие на планираните интервенции. Тъй като не са представени пространствено-времеви данни за доказване на подобни твърдения, най-подходящият термин е „modифициране“.

2. Коректно са отразени значителните въздействия върху компонентите на биологичното разнообразие, отнасящи се до:

- Промяна на сегашния природозашитен статус (в смисъл на влошаване) на което и да е местообитание или вид от интерес за Общността в зона от Натура 2000 мрежата в района на проекта и/или предотвратяване на постигането на благоприятен природозашитен статус (невъзможност за постигане на целите на управление на зоната от Натура 2000).
- Загуба, промяна или влошаване на местообитания и/или местообитания, благоприятни за видове от природозашитен интерес в рамките на защитени зони от национален интерес, защитени зони от международен интерес и ценни природни територии.
- Прекъсване на свързаността на ниво екологични коридори.

3. Мярката: „Драгирането да се провежда през деня – нивата на мътност ще се редуцират бързо и когато драгирането се провежда само през деня нивото на мътност на водата ще бъде ниско през нощта“ - не може да компенсира неблагоприятния ефект върху средата и биотата;

4. Твърденето, че „По-голямата част от въздействието на проекта ще бъде върху фитобентоса, макрофитите, бентосната безгръбначна фауна и рибната фауна. Дори и за тези видове да се получи някакво въздействие, не се счита, че то ще има такова въздействие, което да е достатъчно за промяна на биологичното състояние на водното тяло.“ не е обосновано. Напротив, въздействието ще е съществено, особено в периода на строителството. При драгиране се подкопава дънния субстрат, който е основно местообитание за бентосната фауна. В Доклада е отразено, че планираното драгиране ще засегне само най-горния слой на пясъчните седименти на речното дъно (не повече от 3,5 m дълбочина) Предложената максимална дълбочина на драгиране на канала ще бъде до 2 метра. Това ще доведе до разрушаване на местообитания и унищожаване на водните екосистеми в участъците на ремонтни дейности;

5. В проекта като предпочитан метод за драгиране се избира този на хидравлично (със смукателна драга) драгиране (пред механичното), при което се „Очаква временна промяна на водната фауна (водни безгръбначни, мигриращи, полу-мигриращи и немигриращи риби)“, но същата не е обоснована/обяснена?

6. В Доклада се отчита: Повишаване на мътността на водния стълб; Промяна на укритията и местата за хранене на водните видове, разрушаване на водни

местообитания; Временна промяна на разпространението на мигриращи и немигриращи видове риби; Погребване на бавноподвижни или неподвижни видове при депониране на драгирания материал. Следва да се вземе предвид, че ще се извършват дейности не само по драгиране, но и по брегоукрепване, полагане на геотекстил, възможност за генериране на пластмасови, метални и геотекстилни отпадъци и др, което ще се отрази крайно негативно не само на речната екосистема, но и на крайречната растителност.

7. Макрофитите са посочени като „много важен биологичен елемент за оценка на екологичното състояние на водните тела според Рамковата директива за водите РДВ (стр. 119) – следва да се има предвид, че те са един от задължителните Биологични елементи за качество!!!

8. „В каменистите субстрати са регистрирани общо четири индикаторни таксона, а субстратът натрошени скали е предпочитан само от два таксона“ – не е указано кои са тези таксона, нито е посочена таблица или литературен източник;

9. Изразът „Намерената зообентосна фауна е каталогизирана до ниво вид“ е неиздържан; вместо „каталогизирана“ може да се използва „детерминирана“ или „определенна“;

10. Цитираните литературни източници за състава и количеството на фитопланктона в река Дунав между р.км. 375 и 845 (Russev et al., 1994, Kusel-Fetzmann et al., 1998) съдържат стари данни! Препоръчва се авторите да актуализират тази информация с нови научни данни;

11. Некоректно е формулирано обобщението на стр. 154: „В обобщение, структурата на индексите на фитобентоса и кремъчните водорасли в горното течение на р. Дунав се дължи на естествените надлъжни промени и замърсяването, докато в долните течения преобладава влиянието на антропогенните фактори.“ Замърсяването е антропогенен фактор!

12. Недобре е формулиран изразът: „Индикатор за оценка на екологичното състояние, базирана на диатомен индекс IPS (Индекс на специфична чувствителност към замърсяване (Coste in Semagref 1982, OMNIDIA 5.2) на река Дунав показва, че станциите разположени по течението след Будапеща (след р.км. 1852) са постоянно под границата добро/умерено, което показва, че екологичното състояние на средното и долното течение на р. Дунав трябва да е умерено или лошо.“

13. В Доклада са посочени общо 38 защитени по Натура 2000 зони (Таблица 4.3-50 Местоположение на проектните дейности спрямо защитените зони, 229 стр.), в 13 от тях се очаква потенциално въздействие в резултат на заложените дейности от предпочитената алтернатива. Това е почти 1/3 – с всички негативни за зоната и биотата последствия, особено за тези дейности, които ще се реализират на границата на зоната. Изразът „Трябва да се спомене, че прогнозният брой потенциални зони от Натура 2000, които могат да бъдат потенциално засегнати, не е сигурен, тъй като в тази фаза на проекта не може да се установи какви кариери могат да бъдат използвани от Изгънителя“ е твърде условен и неопределен;

14. Пасажът на стр. 262: „Варирането на концентрацията на биогенни елементи в басейна на река Дунав през периода, обхванат от четирите проведени досега експедиции, идва като потвърждение на тези, подчертани в ПУРБ 2015 г., според които непрекъснатото замърсяване с биогенни елементи създава риск от непостигане на целта за качество за 20% от дължината на повърхностните водни тела в басейна, което е значително подобрение в сравнение със ситуацията, установена през 2004 г., а бъдещото замърсяване с биогенни елементи би предизвикало практически нулев рисък, сведен до едва 128 км повърхностни водни тела на ниво басейн.“ меко казано е неточен;

15. На много места в Доклада се цитират стари данни. При наличие на по-нови такива, следва да се използват те. Това се отнася в по-голяма степен до физичните и химични показатели на водата, тъй като са твърде променливи във времето.

16. На стр. 270 се казва: „Поради липса на утвърдени методики за пробонабиране и анализ на биологични елементи за качество за тип R6, в периода на първия ПУРБ няма планирана и изпълнена програма за хидробиологичен мониторинг в река Дунав“. Следва да се има предвид, че в Наредбата за изменение и допълнение на Наредба Н-4 (обн., ДВ, бр. 22 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2014 г., бр. 85 от 2020 г. и бр. 13 от 2021 г.) има разработена система за екологична оценка на тип R6 , както за БЕК, така и за физикохимични елементи за качество;

17. Коректното изписване на „Водозащитни зони“ (стр. 274) „Зони за защита на водите“; Трябва да се цитират според изискванията на Приложение V от РДВ и националното водно законодателство. Така напр. Следва да се изпише: Територии, обявени за опазване на стопански значими водни биологични видове , не зони за защита в случай на водни видове от икономически интерес;

18. Посочено е (стр. 276), че „В района на ИП не попадат санитарно охранителни зони (СОЗ), определени по реда на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г.).“ Наличието на такива зони се удостоверява с официален документ, издаден от БДДР. Може да има такъв, но тук не е цитиран.

19. Некоректно е обяснението на стр. 289: „Дори при драгиране на такава малка площ с дребнозърнести седименти и повишено съдържание на органични вещества, процесът на драгиране многократно ще разреди металите в суспензираните седименти, така че не може да се очаква екстремно високо съдържание на метали във водния стълб“. Процесът на разреждане на замърсители не е решение. Тук се говори с предположения за съдържание на метали изобщо. Всеки от тях има различен праг на токсичност и той зависи от характеристики като разтворените във водата вещества, киселинността на средата и др.;

20. На стр. 289 се прави извода: „Малко вероятно е да се доведе до влошаване на състоянието на водното тяло.“ Това заключение е направено въз основа на досега съществуващи исторически данни, а не на потенциални негативни последствия от реализацията на проекта;

21. По отношение на Подземните води: В обхвата на проекта са разгледани само най-плитките водни тела. Идентифицираните 8 плитко разположени водни тела, а състоянието им е са дадени в Таблица 4.4-14. Както е посочено в таблицата тези водни тела се намират в кватернерния водоносен хоризонт и всички с изключение на едно са оценени в риск поради недобро химично състояние на подземните води. Освен това част от тях попадат в нитратно уязвима зона, което допълнително създава предпоставка за неблагоприятни въздействия в резултата на строителството и експлоатацията на ИП. Всичко това трябва да се вземе предвид при оценяването на потенциалните въздействия.

22. В изложението се споменава, че „рисъкът за сладководните организми в седимента и водния стълб е нисък поради хидродинамиката на водната среда (т.е. бързо разреждане на супендираните седиментни частици във водния стълб) и ниския токсикологичен рисък от концентрациите на седимента Те ще бъдат подложени на бързо разреждане във водния стълб и следователно няма да представляват рисък за други таксони ... Като цяло е малко вероятно да се очакват значителни промени в химичните условия и бионаличността на метали в седиментите и водния стълб и респективно е малко вероятно да се очаква влошаване на състоянието на водното тяло“. Следва да се има предвид, че съгласно Закона за водите, в чл. 123, не се допуска постигането на емисионните норми чрез разреждане на отпадъчните води преди заустването им във водните обекти. Макар тук ситуацията да е по-различна не трябва да се разчита, че разреждането ще елиминира замърсяването!

23. Твърди се, че „Основното въздействие на проекта ще бъде върху фитопланктона, фитобентоса, макрофитите, бентосната безгръбначна фауна и в по-малка степен върху рибната фауна. Дори ако се проявят някакви въздействия върху гореизброените видове, те ще бъдат локални, в участъка на хидроинженерните работи и в краткосрочен план; не се счита, че ще има такова въздействие, което би било достатъчно за промяна на биологичното състояние на водното тяло.“ Категорично трябва да се има предвид, че локалните ефекти ще доведат до по-мащабни негативни въздействия върху водната биота. Още повече, че на други места в Доклада се споменава, че проектът има потенциал да засегне видове риби и водни безгръбначни;

24. В част 3 от Доклада има раздел „Уязвимост на проекта към засушаване“, където е записано - Не е приложимо - проектът не е уязвим към засушаване. Въщност структурите са проектирани за условия на слаб отток (засушаване), като са взети предвид вторичните ефекти от изменението на климата - по-дълги периоди на засушаване, по-високи нива на евапотранспирация, по-висок дефицит на влага в почвата, понижаване на нивото на подземните води, по-голяма продължителност на слабите оттоци и рисък от засилване на процесите на ерозия и седиментация в речното корито. В този контекст следва да се преосмисли следния текст: „Промените в нивото на подземните води могат да се

дължат на взаимодействие с водното ниво на река Дунав. Взаимодействието на речното водно ниво с подземните водни тела ще зависи от площта на контакта им, промените в нивото на речните води и времевите интервали на реакция за подземните води. Отрицателни въздействия ще има само в случаите, когато понижението на водното ниво на река Дунав ще се продължи за най-малко за 1 месец с последователни дни с водно ниво на р. Дунав под ENR нивото. При естествените дунавски вариации такива условия е невъзможно да се създават, като тези условия са само хипотетична ситуация.“

25. За всички точки на въздействие коментарите по време на строителство и експлоатация по отношение на водни безгръбначни животни са едни и същи и гласят: „Драгирането и депонирането на драгиран материал може да доведе до намаляване на размера на популациите на водни безгръбначни в резултат на хидравлично увличане, съответно в резултат на покриване с драгиран материал. Въпреки това, предвид малката засегната площ, въздействието е оценено като незначително. Чувствителността на водните безгръбначни животни е оценена като умерена. Въздействието върху съобществата на водните безгръбначни е слабо (незначително). Препоръчва се преоценка на нивото на въздействие върху бентосните организми;

26. Считаме за много обща мярка препоръката: „Местоположението на площадката за депониране да се коригира в зависимост от конкретното местоположение на местообитанията на водните безгръбначни в района (като се вземат предвид данни от МОСВ от 2013 г. и др.), а въздействието върху местообитанията да се сведе до възможно най-ниско ниво“;

27. По отношение на подземните води, в Доклада е визиран само мониторинг на количественото състояние, като се предполага въз основа на изчисления, че химичното няма да бъде засегнато. В Доклада обаче се посочва, че обектът попада са в обсега на най-плитко залягащи подземни водни тела и почти всички са определени в риск от БД. Освен това обектът попада в зона за защита на питейни води от подземни водни тела и в „чувствителна зона“ с код BGCSARI03, съгласно чл.119а, ал.1, т.3 от ЗВ. Предвид това може да се предложи извършването на мониторинг не само количественото но и на химичното състояние, който може да бъде съгласуван с БД.

Към отделните документи към Доклада могат да се направят и следните коментари:

Документ: СТАНОВИЩЕ НА БДДР 17.04.2019

Мярката HY_7_5 позволява такива дейности - както описаните в ИП - но те не са предвидени съгласно мярка HY_7_7. Има привидно несъответствие, като втората анулира първата.

Документ: СТАНОВИЩЕ НА МОСВ 24.04.2019

Интервенция по островите: абстрактната твърдение че ще се подобрят хидрологичните условия и ще се развиват речните местообитания не е вярно. Те ще се променят, а ще се подобрят хидрологичните условия само за целите на корабоплаването.

Документ: ПОВБТ FAST DANUBE

Споменава се, че само 0,1% от есетровите местообитания са засегнати от ИП. Но това касае пряка площ с интервенция. Не е напълно изяснено, каква площ ще бъде засегната след промяната на хидрологичния режим, вследствие изпълнението на проекта.

Стр. 37:

Хидроинженерни работи: буни - според мярка R-M7.4, може да имат положителен ефект върху биологичните елементи чрез разнообразяване на водните местообитания; шеврони - могат да имат както предимства с образуването на острови, така и диверсификация на местообитанията, подобно на буните (мерки R-M7.7 и R-M7.4); работи по брегоукрепване – комбинация от скална защита и затревяване, и „чрез осигуряване на разнородност на субстрата предоставя местообитание, особено за макрогръбначните и рибите, увеличавайки видовото разнообразие“ съгласно мярка R-M7.6. Отпечатъкът/заеманата площ от тези структури представлява 0,08% от площта на ВТ, а зоната на влияние - около 0,23%. Това твърдение не е доказано.

Стр. 46, табл.:

Цитиран текст: Освен известно смущение през периода на строителството (основно прогонване на рибата от работния участък и случайно намаляване на числеността на популацията - само за екземплярите, които все още не са напуснали работния участък), диверсификацията на условията на местообитанията чрез планираните работи по проекта в района на КТ (с много динамична геоморфология) ще бъде благоприятна както за видовете риби от икономически интерес, така и за есетровите видове. Това твърдение не е доказано.

Стр. 63, табл.:

Цитиран текст: Освен известно смущение през периода на изпълнение на работите по проекта (основно прогонване на рибата от работния участък), диверсификацията на условията на местообитанията чрез работите по проекта в района на КТ (с много динамична геоморфология) ще бъде благоприятна както за видовете риби от икономически интерес, така и за есетровите видове. Подобни ефекти ще настъпват при операциите по добив на пясък и чакъл. Това твърдение е невярно.

Стр. 78, табл.:

Цитиран текст: Възстановяването на разширени участъци от речното дъно чрез морфологични или структурни работи и диверсификация на условията на местообитанията ще има дългосочен ефект (използването на рип рап за структури). Това твърдение е вярно, но какъв се очаква да бъде ефектът?

Стр 73:

Цитиран текст: Интервенциите на проекта в това отношение са да се стимулира формирането на островни образувания чрез площадките за депониране на драгирани материали или зад шеврони, създаването или удължаването на

острови, стимулирането на отлагането на седименти близо до брега в зоните между буните; крайният ефект от тях ще бъде разширяване на крайречните местообитания. Следователно всички видове интервенции, изброени по-горе, могат да бъдат от полза за постигане на съответните цели на защитените територии. Остава неясно как се очаква да се постигне ефекта, след като интервенциите предвиждат стесняване на течението в определените за целта участъци?

Стр. 87: табл.:

Цитиран текст: Дейностите по коригиране на разширени участъци от речния канал чрез морфологични или структурни работи и диверсификацията на условията на местообитанията ще имат дългосрочен ефект. Твърдението е вярно, без да се споменава дали ще бъде отрицателен/значим или обратното. Следва да бъде изяснено.

Документ: ПРИЛОЖЕНИЕ Б. ПОДРОБНИ ИЗХОДНИ ДАННИ

Няма данни по отношение на рибната фауна, счита ли се че няма да бъде засегната от ИП, както останалите БЕК, за които такива данни са представени в приложението?

Цитиран текст: Въз основа на резултатите от моделирането, промените във водните скорости, предизвикани от проекта, са само за КТ Бекет, Белене и Попина. Така в близост до изградените структури симулираното максимално увеличение на скоростта за всичките 4 разглеждани стойности на отока (Q94, Q5000, Q8000 и Q14000) ще бъде между 0,2 m/s до 1,0 m/s. В сравнение с естественото състояние на течението на река Дунав, тези стойности са с незначителен ефект и само улесняват транзита на седименти през тесните места. Тези промени не променят общите ефекти в мащаба на зоните от Натура 2000, тъй като са незначителни. Не е изяснено очаква ли се прогнозно превишаване на максималната скорост, характерна за р. Дунав или промените ще бъдат под тази стойност? Ще надвишават ли критичната стойност 1,6 м/сек за миграцията на рибите? В най-добрия случай, тези промени е добре да бъдат отразени с % за всяка точка на интервенция. По този начин може да се проследи степента на промяната.

Документ: НАУЧЕН ДОКЛАД ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО НА ИХТИОФАУНАТА ПО ПРОЕКТА

- В табл. 2 и всички подобни таблици се наблюдава пълно несъответствие на латинските и българските имена, като *Neogobius melanostomus* (Кръгъл глиган) или *Neogobius fluviatilis* (маймунски гмурец); Предлага се да се премахнат неправилните преводи на български и да останат само латински наименования;
- Твърдението, че видът *Sygnathus abaster* е наскоро колонизирал р. Дунав не е вярно и трябва да се премахне;
- Във всички фигури за корелацията между дълчината и броя на установените екземпляри има грешка в легендата по ос Y. Трябва да е „брой екземпляри“ (или „индивидуи“), а не брой лица;
- Твърдението, че популацията на *Rhodeus amarus* в която и да е точка на р. Дунав е нестабилна, е невярно. Целият участък на р. Дунав представлява

местообитание на една и съща кохерентна популация, независимо дали частично се разглежда в рамките на определени защитени зони. В зависимост от сезонните изменения (настъпване на размножителния период, подготовка за зимуване) числеността и възрастовият състав на вида силно варира – този вид е с кратък жизнен цикъл. Това е нормално състояние, трябва да се вземе предвид времето на пробонабирането, както и за анализ на полевите резултати.

Гореописаните са само част от неточностите по този документ.

Документ: ОЦЕНКА НА МЕСТООБИТАНИЯТА НА МИГРИРАЩИТЕ РИБИ

Като цяло документът съдържа ценна информация по отношение на разпространението, биологията и миграциите на есетровите риби в долен Дунав. На стр. 3, 6 и на други места фигурира текст на английски език.

Документ: ПРИЛОЖЕНИЕ 6 СРАВНЕНИЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ СЦЕНАРИИ

В приложените списъци не фигурират есетровите риби. Те са в много по-голяма степен застрашени, отколкото видовете - предмет на опазване в НЕМ НАТУРА 2000. Най-добре е същите да бъдат включени и разглеждани в рамките на алтернативните сценарии.

В разработката на доклада, другите документи и първични данни има известни дребни пропуски. По отношение на рибната фауна (включително като биологичен елемент за качество и защитени видове) не се очаква съществено влияние, въз основа на наличните първични научни и други данни, описание на предвидените дейности (строителни работи, постоянни структури и др.). Река Дунав (без прилежащите влажни зони) представлява едно сравнително еднородно местообитание за рибното съобщество. Долен Дунав се смята за силно модифицирано водно тяло, съответно промените в резултат от реализацията на ИП няма да са от голям мащаб. От друга страна, есетровите риби, с дългия си жизнен цикъл и установените от милиони години миграционни пътища, са най-уязвими към антропогенните въздействия, оказващи натиск върху дунавската екосистема. Според наличните данни, анализа и описание на ИП, не се очаква съществено влияние върху зимовищата, мръстилищата и хранителните местообитания на тези видове. Съществува макар и минимална възможност да бъдат променени миграционните им пътища вследствие на промяна в хидроморфологичните условия, но достатъчно количество преки или косвени доказателства за потвърждаване или отхвърляне на тезата, не са налични.

Становището е изготвено от доц. д-р Емилия Варадинова и доц. д-р Апостолос Апостолу.